

The Holy See

KATEHEZA PAPE FRANJE

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 18. svibnja 2022.

[[Multimedia](#)]

Biblijsko čitanje: *Job 42, 1-6.12.16*

A Job ovako odgovori Gospodinu: „Ja znadem, moć je tvoja bezgranična: što god naumiš, to izvesti možeš. Tko je taj koji riječima bezumnim zamračuje božanski promisao? Govorah stoga, ali ne razumjeh, o čudesima meni neshvatljivim. O, poslušaj me, pusti me da zborim: ja ću te pitat', a ti me pouči. Po čuvenju tek poznavah te dosad, ali sada te oči moje vidješe. Sve riječi svoje zato ja poričem i kajem se u prahu i pepelu.“

Gospodin blagoslovi novo Jobovo stanje još više negoli prijašnje. Blago mu je brojilo četrnaest tisuća ovaca, šest tisuća deva, tisuću jarmova volova i tisuću magarica. Poslije toga Job doživje dob od sto četrdeset godina i vidje djecu svoju i djecu svoje djece do četvrtog koljena.“

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Biblijski odlomak koji smo čuli zaključni je dio Knjige o Jobu, vrhunac opće književnosti. Susrećemo Joba na našem putu katehezâ o starosti: susrećemo ga kao svjedoka vjere koji ne prihvaća „karikaturu“ Boga, nego izvikuje svoj protest prema zlu, ne bi li Bog odgovorio i objavio svoje lice. Bog na kraju i odgovara, i čini to kao i uvijek na iznenađujući način: pokazuje Jobu svoju slavu, ali ne tako da ga slomi i satire, nego, štoviše, s najvećom nježnošću, kao što čini Bog, uvijek, s nježnošću. Treba pažljivo čitati stranice te knjige, bez predrasudâ, bez klišejâ, kako bismo shvatili snagu Jobova vapaja. Dobro nam je dopustiti poučiti se od njega, kako bismo svladali napasti moralizma kad se nađemo licem u lice s ogorčenošću i potištenošću zbog boli

gubitka svega.

U tom zaključnom odlomku knjige – sjećamo se priče, Job gubi sve u životu, gubi bogatstva, gubi obitelj, gubi dijete i gubi također zdravlje i, ojađen, razgovara s trojicom prijatelja, a zatim i sa četvrtim, koji ga dolaze pozdraviti: to je srž te priče – i u tom današnjem odlomku, zaključnom odlomku knjige, kad Bog konačno preuzima riječ (i taj Jobov dijalog sa svojim prijateljima je kao neki put koji vodi do trenutka kad Bog progovara) Joba se hvali jer je shvatio *otajstvo Božje nježnosti skrivene iza njegove šutnje*. Bog kori Jobove prijatelje koji su umislili da sve znaju, da poznaju Boga i bol, te, došavši tješiti Joba, na kraju su ga počeli osuđivati na temelju svojih unaprijed stvorenih predodžbi i shema. Neka nas Bog očuva od toga dvoličnog i umišljenog pijetizma! Neka nas Bog očuva od te moralističke religioznosti i one religioznosti propisâ koja nas čini umišljenima i koja vodi do farizejstva i licemjerstva.

Evo što Gospodin kaže o njima. Ovako kaže Gospodin: „Ti i tvoja dva prijatelja raspalili ste gnjev moj jer niste o meni onako pravo govorili kao moj sluga Job [...]“: to je ono što Gospodin kaže o Jobovim prijateljima. „sluga moj Job molit će se za vas. Imat ću obzira prema njemu i neću vam učiniti ništa nažao zato što niste o meni onako pravo govorili kao moj sluga Job“ (42, 7-8). Te nas Božji riječi iznenađuju, jer smo čitali stranice Jobova protesta u kojima Job daje oduška svome gnjevu i razjarenosti i koje su u nama izazvale zaprepaštenje. Pa ipak – kaže Gospodin – Job je dobro govorio, pa i kad je bio ljutit i gnjevan, i kad se srdio na Boga, ali je dobro govorio, jer je odbio prihvatiti da je Bog „Progonitelj“. Bog je nešto sasvim drugo. I Bog, kao nagradu, Jobu uzvraća s dvostruko više dobara, nakon što ga je zamolio da moli za te svoje rđave prijatelje.

Prekretnica *obraćenja vjere* događa se upravo na vrhuncu Jobova davanja oduška svojim osjećajima, gdje on kaže: „Ja znadem dobro: moj Izbavitelj živi i posljednji će on nad zemljom ustati. A kad se probudim, k sebi će me dići: iz svoje ću puti tad vidjeti Boga. Njega ja ću kao svojega gledati, i očima mojim neće biti stranac“ (19, 25-27). Preljep je to odlomak. Na um mi u ovom trenutku pada onaj genijalni *Händelov* oratorij, Mesija, nakon onog svečanog „Aleluja“ sopran polagano i mirno pjeva ovaj odlomak: „Znam da moj Otkupitelj živi“. I tako, nakon što iz Joba provaljuju sva ta bol i radost, u Gospodinovu glasu je nešto sasvim drugo. „Ja znadem dobro: moj Izbavitelj živi“: to je nešto prelijepo. To možemo protumačiti na ovaj način: „Bože moj, ja znam da ti nisi progonitelj. Moj Bog će doći i nadoknaditi pretrpljenu nepravdu.“ To je jednostavna vjera u uskrsnuće koje daje Bog, jednostavna vjera u Isusa Krista, jednostavna vjera da nas Gospodin uvijek očekuje i da će doći.

Prispodoba iz Knjige o Jobu na dramatičan i uzoran način predstavlja ono što se stvarno događa u životu, to jest da se na neke pojedince, na neke obitelji ili neki narod sruče preteška iskušenja, iskušenja nerazmjerna ljudskoj malenosti i krhkosti. U životu često vrijedi ona: „nesreća nikada ne dolazi sama“ i neke osobe bivaju zasute tolikim zlima da se to čini doista pretjeranim i nepravednim. A to se događa nemalom broju ljudi.

Svi smo zasigurno upoznali takve osobe. Potresao nas je njihov vapaj, ali često smo ostali također zadivljeni snagom njihove vjere i njihove ljubavi u njihovoj šutnji. Tu mislim na roditelje djece s teškim smetnjama u razvoju ili one koji boluju od neke neizlječive bolesti ili članove njihovih obitelji koji su uz njih... Te su situacije često dodatno pogoršane materijalnom oskudicom. U nekim povijesnim trenucima tim bremenima kao da je pogođena čitava zajednica. To je ono što se dogodilo ovih godina s pandemijom Covida-19 i što se sada događa s ratom u Ukrajini.

Možemo li te „ekscese“ opravdati kao nadmoćnu racionalnost prirode i povijesti? Možemo li ih vjerski blagosloviti kao opravdan odgovor na grijehе žrtava, koje su ih zaslužile? Ne, ne možemo. Postoji svojevrsno pravo žrtve da protestira protiv misterija zla i to pravo Bog svakome daje. Štoviše, On sâm ga, u biti, nadahnjuje. Ponekad mi se događa da mi priđu ljudi i kažu: „Znate, oče, protestirao sam protiv Boga jer imam ovaj ili onaj problem“. Znaj, dragi moj, da je protest svojevrsna molitva, kad se čini tako. Kad djeca, mladi protestiraju protiv roditelja, time žele privući pažnju i zamoliti ih da se brinu o njima. Ako na srcu imaš neku ranu, neku bol i javi ti se želja da protestiraš, da uputiš protest i protiv samoga Boga, Bog te sluša, Bog je Otac, Bog se ne plaši naše protestne molitve, to ne! Budi slobodan, budi slobodna u svojoj molitvi, ne zatvaraj svoju molitvu u unaprijed stvorene obrasce. Molitva mora biti takva, spontana, poput molitve djeteta svome ocu, koji mu govori sve ono što mu je na srcu, jer zna da ga otac razumije. Božja „šutnja“ u prvom trenutku drame znači upravo to. Bog ne bježi od suočavanja, ali na početku pušta Joba da dadne oduška svome protestu, i Bog sluša. Možda bismo se ponekad trebali naučiti od Boga tome poštivanju i toj nježnosti. Bog ne voli onu enciklopediju – nazovimo je tako – objašnjenjâ, razmišljanjâ koja upućuju Jobovi prijatelji. To je *jezikov sok*, koji je potpuno neprimjeren: to je ona religioznost koja sve objašnjava, ali srce ostaje hladno. Bogu to nije milo. Više mu se sviđa Jobov protest odnosno Jobova šutnja.

Jobova ispovijed vjere – koja proizlazi upravo iz njegovog neprestanog vapaja Bogu, najvišoj pravednosti – okončava na kraju malne mističnim iskustvom kad Job kaže: „Po čuvenju tek poznavah te dosad, ali sada te oči moje vidješe“ (42, 5). Koliki ljudi, koliki od nas nakon pomalo ružnog, pomalo mračnog iskustva popuste i bolje poznaju Boga nego prije! I možemo reći poput Joba: „Po čuvenju tek poznavah te dosad, ali sada te oči moje vidješe“. To svjedočanstvo *posebno je uvjerljivo ako ga starost preuzme na sebe*, u svojoj progresivnoj krhkosti i slabljenju. Starije su osobe toliko toga prošle u svome životu! Doživjeli su i nedosljednost ljudskih obećanja. Ljudi od zakona, znanstvenikâ, pa čak i vjernikâ, koji brkaju progonitelja sa žrtvom, pripisujući upravo ovoj potonjoj punu odgovornost za vlastitu bol. I tu su potpuno u krivu!

Starije osobe koje pronalaze put ovog svjedočanstva, koje ogorčenosti i ljutnje zbog gubitka *pretvaraju u upornost iščekivanja Božjeg obećanja* – postoji jedna promjena, od ogorčenosti zbog gubitka do upornosti u tome da se slijedi Božja obećanja – te starije osobe su nezamjenjiva zaštita za zajednicu u suočavanju s prekomjernim zlom. Pogled vjernikâ koji se uzdiže prema Raspetom uči upravo to. I mi moramo to naučiti, od tolikih djedova i baka, od tolikih starijih ljudi koji, poput Marije, sjedinjuju svoju molitvu, ponekad bolno dirljivu, s molitvom Sina

Božjega koji se na križu prepušta Ocu. Uprimo svoj pogled u starije osobe, gledajmo starce, starice, stare bake; gledajmo ih s ljubavlju, gledajmo njihovo osobno iskustvo. Oni su toliko toga pretrpjeli u životu, naučili su mnogo u životu, prošli su kroz toliko toga, ali na kraju imaju taj mir, rekao bih gotovo mističan mir, to jest mir susreta s Bogom, tako da mogu reći: „Po čuvenju tek poznavah te dosad, ali sada te oči moje vidješe“. Te starije osobe preplavljuje mir nalik miru Božjeg sina na križu koji se prepušta Ocu.

U sklopu pozdrava talijanskim vjernicima

[...] Dragi mladi, nemojte se bojati staviti svoje energije u službu evanđelja, s tipičnim entuzijazmom vaših godina; a vi, dragi starci, starice i dragi bolesnici, budite svjesni da, zahvaljujući svojoj mudrosti, dajete dragocjen doprinos društvu; vi, pak, dragi mladenci, pobrinite se da vaše obitelji rastu kao mjesta gdje se uči ljubiti Boga i bližnjega u vedrini i radosti.